

Пролетарі всіх країн, єдняйтеся!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 32 (1685).

23 ЖОВТНЯ 1987 РОКУ.

Ціна 2 коп.

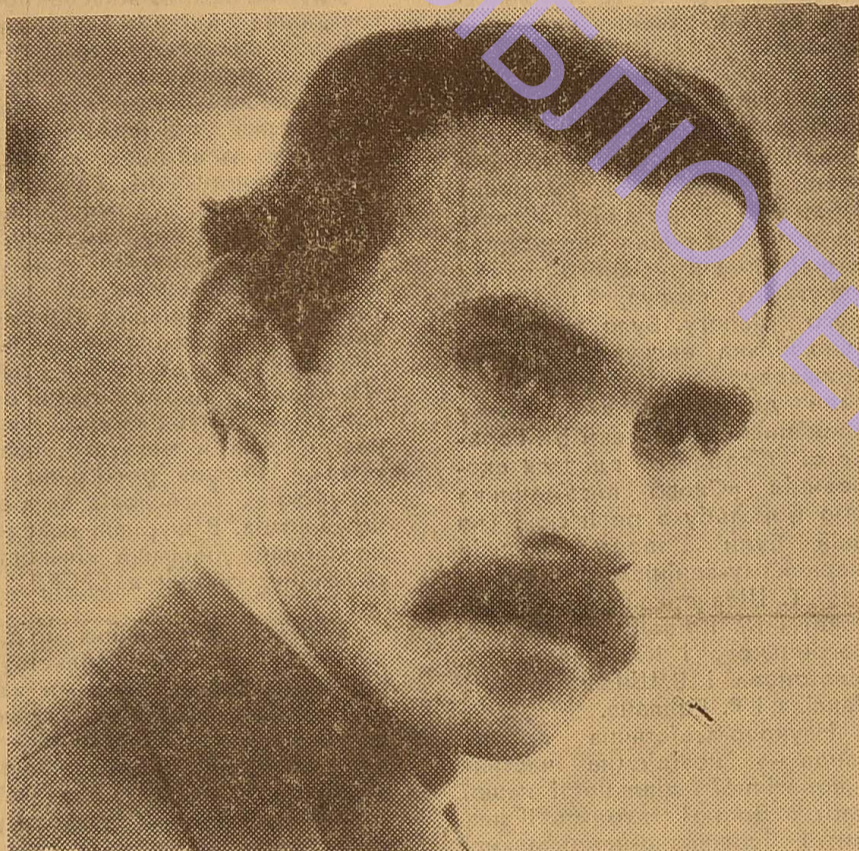

Комуністи!
Наполегливо і
послідовно,
по-більшовицькому
проводьте в життя
курс XXVII з'їзду
КПРС! Новими успіхами,
реальними результатами
в перебудові зустрінемо
XIX Всесоюзну
партійну конференцію!

(Із Закликів ЦК КПРС).

Рішення XXVII з'їзду КПРС - в життя!

Великий Жовтень і стратегія прискорення

Сьогодні студент 3 курсу юридичного факультету Олег Івашченко, член ЦК комсомолу України, член ради воєнів-інтернаціоналістів університету, весь у клопотах. Він особисто виступив з ініціативою про спорудження в Одесі пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам від молоді. Щойно повідомив нам: задум схвалено, питання вирішується практично, незабаром потрібна буде допомога усіх студентів. І ні слова про те, яких зусиль це йому коштувало. Прораби перебудови на труднощі не скаржаться.

Фото В. ПАЩУКА.

Так називалась наукова конференція, організована Одеським обкомом і міськкомом Компартії України, міжбласною науково-методичною радою викладачів суспільних наук Одеського вузівського центру, політуправлінням Одеського військового округу та університетом.

На пленарному засіданні з доповіддю «Вдосконалення соціалізму — продовження справи Великого Жовтня» — виступив перший секретар Одеського міськкому Компартії України Р. Б. Боделан.

— Час, у який ми живемо, — почав він, — це час оновлення в усіх сферах життя радянського суспільства і є по суті революційним. У цьому — спадкоємність процесів, започаткованих Великим Жовтнем.

Далі Р. Б. Боделан спинився на питаннях дальшого соціального розвитку нашого міста, зокрема за програмою

«Здоров'я» та іншими, на питаннях патріотичного і інтернаціонального виховання трудящих.

З доповіддю «Великий Жовтень у філософії історичного оптимізму» виступив доктор історичних наук, голова науково-методичної ради викладачів суспільних наук Одеського вузівського центру професор Н. М. Якупов. За сім поживних десятиліть, підкреслив він, наукове передбачення В. І. Леніна довело свою життєву силу. Новий суспільний лад утвердився не лише в нашій країні — до соціалізму перейшло багато країн земної кулі. Отже, ленінізм — це ідеологія солідарності всіх революційних, прогресивних, демократичних сил людства.

Темі «Діяльність КПРС у напрямку дальшої демократизації кадрової політики» присвятив свій виступ кандидат історичних наук О. П. Якубовський.

«Актуальні проблеми вивчення історії більшовицьких ор-

ганізацій України періоду підготовки і проведення соціалістичної революції» — такою була тема доповіді заступника директора Інституту історії партії при ЦК Компартії України доктора історичних наук професора І. Ф. Кураса. З особливою увагою присутні вислухали його визначення основних напрямків наукових досліджень з цієї проблеми. Це — діяльність більшовицьких організацій у справі інтернаціонального єднання трудящих, висвітлення деяких персоналій, що досі не мали місця в різних виданнях, підготовка публікацій учасників Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні тощо.

На конференції працювали чотири секції, на яких обговорено понад 50 доповідей і повідомлень з актуальних проблем історії, теорії і політики КПРС.

П. ГУБА,
співробітник кафедри історії КПРС.

партійне життя: шляхи перебудови

Пам'ятати про людину

Закінчилась важлива політична кампанія: в партгрупках кафедр, наукових і адміністративно-господарських підрозділів університету проведено звітно-виборні збори. Пройшли вони в обстановці, коли перебудова в університеті стає дедалі більше усвідомленою потребою. Це виявилось, зокрема, в тій активності, з якою комуністи говорили про труднощі й недоліки, що заважають енергійніше впроваджувати в практику навчальної, науково-дослідної і виховної роботи все нове й передове.

Майже скрізь в центрі уваги комуністів були питання вдосконалення навчального процесу та самостійної роботи студентів як найважливішої умови підвищення якості підготовки спеціалістів.

Особливо гостро й принципово мовилося про це на звітно-виборних зборах партгрупки кафедри нової і новітньої історії зарубіжних країн.

Потребу вдосконалення самостійної роботи студентів присвятив свій виступ комуніст П. Р. Стависький.

На думку комуніста А. І. Найчуна, істотного оновлення потребує фізичний практикум на фізфаці.

Серйозної шкоди навчально-

ному процесові, вважає комуніст М. Л. Сушко, завдає нерозв'язаність питання про комп'ютеризацію фізичного факультету.

Комп'ютерний клас, за словами В. Л. Скаліна, потрібен і на факультеті романо-германської філології. Як впливає з виступу В. М. Адамяна, без прискореного видання навчально-методичної літератури не можна сподіватися на відсутні зрушення на краще в організації навчального процесу. З ним солідарний і Ф. П. Сергєєв, на думку якого в університеті треба мати своє видавництво.

З конкретними пропозиціями, спрямованими на вдосконалення навчального процесу, виступили й інші товариші.

Зокрема, відкриття філіалу кафедри французької мови на базі спеціалізованої середньої школи № 10 запропонувала Л. В. Байдак. Комуніст Ф. С. Замбриборц вважає за доцільне розглянути питання про поділ кафедр на виробничі й педагогічні (до останніх він відносить кафедри зоології і ботаніки).

Комуніст Н. П. Віт критикувала положення, згідно

з яким під маркою вдосконалення навчального процесу на факультеті РГФ скорочують години на іноземну мову. Чи можна при цьому серйозно говорити про поліпшення підготовки викладачів іноземних мов?

Були також виступи, про якіні неспокою за те, що деякі викладачі самоусуваються від занять серйозною наукою. А без цього, ясна річ, не може бути повнокровного, на високому науково-методологічному рівні поставленого навчального процесу. У цьому зв'язку комуніст І. Є. Серєда висловив думку про те, що партгрупі кафедри трудового, сільськогосподарського і природоохоронного права треба подбати про серйозніший вклад кафедри в науку.

На жаль, проблемам науково-дослідної роботи на учбових кафедрах деякі партгрупки приділяють ще замало уваги. Зокрема, таке зауваження зробив член парткому А. В. Чайковський, який побував на звітно-виборних зборах партгрупки кафедри аналітичної хімії. І справа тут, очевидно, не в упущених доповідях, який випустив з поля зору це істотне питання, а в самій пос-

тановці наукової роботи на кафедрі.

Вдосконалення навчального процесу багато хто з тих, хто виступав на зборах, справедливо пов'язували з матеріальною базою і кадровою політикою в університеті. Що ж, за оцінками комуністів, являє собою навчально-матеріальна база університету на сьогоднішній день?

Про слабку роботу служби постачання і необхідність поліпшення навчально-матеріальної бази говорили Б. С. Вакаров, І. Г. Белявський, В. Т. Коваль, С. Г. Коваленко, Є. М. Попова, І. А. Волошанівський та багато інших товаришів.

Гостро критикували комуністи брак планомірності в роботі, недодержання строків виконання, невисоку якість ремонтно-будівельних робіт. Саме через це АГЧ університету роками не спроможеться на ремонт гідробіостанції і віварію, багатьох аудиторій, у тім числі № 22 імені І. І. Пузанова (В. Д. Севаст'янов). Складна ситуація в цьому плані впродовж багатьох років зберігається в ботанічному саду (А. І. Ольховський).

Основна ж причина такого

становища, вважає комуніст В. І. Комаров, криється в тому, що в університеті досі немає розумного планування будівельно-ремонтних робіт та додержання їх черговості.

Різкої і справедливої критики на адресу адміністративно-господарської частини не бракувало. Все ж варто зазначити, що в полемічному запалі дехто з промовців не додержався принципу сумірності звинувачень з реальним станом справ. Інакше, ніж дивною, не назвеш, наприклад, заяву комуніста Ю. О. Карпенка про те, що «наукова бібліотека університету перебуває в катастрофічному стані, а заходів до виправлення цього ніхто не вживає». Можна пошкодувати, що шановний професор не читає університетської газети, яка останнім часом двічі інформувала про хід будівельних робіт. До речі, саме через потребу сконцентрувати на цьому важливому для університету об'єкті всі будівельні сили (місто не може виділити університетові зайвих резервів!) лишаються без реалізації численні заявки на ремонтні роботи.

(Закінчення на 2-ій стор.).

Обираємо КОМСОМОЛЬСЬКОГО Ватажка

Дату виборів секретаря комсомольської організації університету визначено — 28 жовтня. Нарешті!

Сьогодні ми називаємо комсомольців, кандидатури яких запропоновано на цю посаду.

Наш кореспондент звернувся до кандидатів з одним і тим самим запитанням: **Як, на твій погляд, можна істотно поліпшити роботу комітету комсомолу, а отже й усієї нашої організації — з чого б ти почав?»**

юридичного факультету. Проїшов дійсну службу в Радянській Армії.

Головне, звичайно, дисципліна, і почати її зміцнення треба з перевірки виконання доручень. Слід також більше уваги приділити роботі клубів. І з'ясувати в усьому цьому реальний стан справ. Не можна щось переглядати, не вививши досконало того, що вже є, хоч

чно в усі ланки нашого комсомольського життя.

Допоможе подоланню формалізму також посилення гласності. Для цього треба ширше використовувати можливості університетської газети.

Нового підходу потребує й трудове виховання — через громадсько-політичну й виробничу практику, інтернаціональну роботу. До складу мо-

Сергій Ахламов, заступник секретаря комітету комсомолу з ідеологічної роботи.

22 роки, студент 4 курсу істфаку, колишній воїн - інтернаціоналіст.

Найперше і найголовніше — налагодження дисципліни в усіх ланках комсомольської організації, більш тісний і живий зв'язок з комсомольськими групами.

Друге. Підвищення активності студентів шляхом залучення їх до роботи політклубів, клубів за інтересами, шляхом посилення ролі студентського самоврядування. Підвищення політичної культури, але не через папери й постанови — з цього пуття мало, а через широку роз'яснювальну роботу, живе спілкування членів комітету комсомолу з групами.

Юрій Божко, секретар комсомольського бюро юридичного факультету.

24 роки, студент 4 курсу

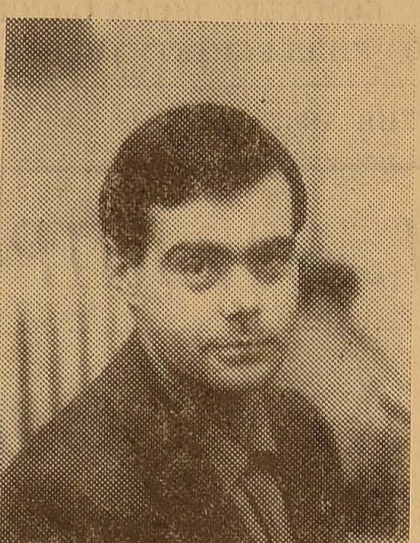
багато чого з наших заходів і доручень потребують перегляду. Сьогодні потрібен конкретний підхід як до справ, так і до людей. Це стосується, насамперед, наших соціалістичних зобов'язань. Краще брати їх менше, але виконувати ретельніше і з конкретним кінцевим результатом. Організація навчання і самостійної роботи, педагогічної практики і роботи будагонів теж потребують перегляду.

Євген Степанов, виконуючий обов'язки секретаря комсомольської організації університету, відповідальний за інтернаціональну роботу.

28 років, викладач кафедри РКІ. Закінчив філологічний факультет нашого університету.

Я вважаю, що в центрі уваги всієї комсомольської роботи повинна бути людина.

В цьому плані великої ваги набуває боротьба з формалізмом, який просочився практи-

лодільних громадських організацій треба вводити й іноземних студентів, а комітет комсомолу повинен тісніше координувати свою діяльність з роботою громадських організацій.

Шановні товариші комсомольці! Ваша активна участь в обговоренні кандидатур, ваші конкретні пропозиції про кращу організацію роботи стануть у великій пригоді не тільки в справі визначення найвідповідніших кандидатур на посаду секретаря комітету комсомолу, а й дадуть змогу йому, в разі обрання, легше зорієнтуватися в питаннях своєї майбутньої діяльності.

Чекаємо ваших пропозицій, відвертих висловлювань, принципів оцінок! Заходьте до комітету комсомолу, дзвоніть. Завжди вам раді.

КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ ОДУ.

13—16 жовтня в Одесі проходив республіканський семінар - практикум заступників директорів республіканських, наукових, обласних бібліотек на тему «Про дальше підвищення ролі бібліотек в атеїстичному вихованні населення у світлі рішень XXVII з'їзду КПРС».

В роботі секцій семінару брали участь заступник головного редактора журналу «Наука и религия» Б. М. Мар-

ва вимагає відмовитися від колишніх «ловових» лозунгів про несумісність комунізму і релігії. Чи можна забувати про те, що в більшості своїй люди, які звершили Жовтневу революцію, були віруючими? Атеїстична пропаганда не повинна руйнувати єдності віруючих і невіруючих, не повинна протиставляти їх одне одному. Резерв прямого відходу від релігії вичерпано. Шлях науково-атеїстичної пропаганди — це шлях впливу на еволюцію

НОВІ ЕЛЕМЕНТИ АТЕЇСТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

янов, завідувач відділом газети «Молодь України» А. І. Винокуров, начальник управління бібліотек Міністерства культури УРСР В. Д. Навроцька, завідувач відділом ДБЛ імені Леніна (м. Москва) М. Д. Афанасьєв, старший науковий працівник Інституту наукового атеїзму Академії суспільних наук при ЦК Компартії України В. В. Фоменко, доцент Київського інституту культури П. В. Голубуцький, доцент ОДУ П. Л. Каушанський та інші вчені - суспільствознавці.

Учасники семінару обмінялись досвідом науково-атеїстичної пропаганди в ході практичних занять на базі обласних, міських і районних бібліотек Одеської області. Окремі засідання проходили в формі дискусійного клубу, «круглого столу», проблемного діалогу. Було організовано кілька екскурсій. Цікаву книжкову виставку підготували для учасників семінару працівники бібліотеки ім. Горького. Особливо вдалася експозиція «Слово письменника про боротьбу з релігією», на якій були твори класиків марксизму-ленінізму, І. Франка і Т. Шевченка, О. Кобилянської і М. Коцюбинського, А. Багрицького і Ю. Олеші, А. Платонова і В. Шишкова, Л. Таксіля і Р. Роллана.

Науково-атеїстична пропаганда — невід'ємна частина ідеологічної діяльності нашої партії. До неї входить і викриття буржуазно-клерикальної пропаганди, і атеїстичне виховання трудящих, насамперед, молоді, і багато інших завдань. Разом з тим, перебудов-

релігійної свідомості віруючого. Впливу на політичну свідомість віруючих, їх соціальну активність, на формування в них соціалістичної системи цінностей. Саме про те й мовилося в узагальнюючих доповідях уповноваженого ради в справах релігії при Раді Міністрів УРСР по Одеській області Б. В. Коновалова, заступника головного редактора журналу «Наука и религия» Б. М. Марянова та інших.

Другий важливий аспект обговорення на семінарі — гласність у питаннях науково-атеїстичної пропаганди. Люди надзвичайно цікавляться історією релігії, російською і зарубіжною релігійною філософією (Флоренський, Реріх, Федоров та інші), художніми творами на релігійну тематику. Тут важливо ділитися з ними точною інформацією на противагу тенденційним галасливим деклараціям так званих неформальних об'єднань типу «Пам'яті». В цьому плані показовими є публікації в журналі «Наука и религия», наприклад, виступи російських і зарубіжних богословів та релігієзнавців. В журналі наведено таблиці динаміки кількості релігійних общин в СРСР.

Зустрічі бібліотечних працівників із вченими-суспільствознавцями, представниками засобів масової інформації, практичних занять, спілкування в ході семінару, безперечно, сприятимуть підвищенню атеїстичної культури, дальшому вдосконаленню системи атеїстичної пропаганди в нашій країні.

Ю. ВІНОГРАДОВ.

Пам'ятати про людину

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Виступи багатьох комуністів присвячувались проблемам умов праці, які в багатьох випадках справді не витримують критики, питанням побуту викладачів і студентів. В підсумковому огляді, звичайно, не назвеш усіх конкретних випадків, яких би не повинно було бути. Тимчасом, не можна не сказати про почуття, що їх газнують усі, кому доводиться працювати і вчитися в аудиторному корпусі на Пролетарському бульварі, де досі взимку нестерпно холодно, а влітку жарко. До того ж тут часто не буває води, і створюється становище антисанітарії, якої не можна терпіти (М. І. Ляш).

На багатьох зборах порушувалися питання роботи буфетів і їдалень (І. М. Дузь та інші товариші), не уваги до студентського побуту (А. Суханова).

Та чи не найгострішими були і є питання житла. Справді, чи можна вважати за нормальне те, що доцент кафедри радянської літератури і літератури народів СРСР Л. А. Бурчак протягом багатьох років мусить жити в аварійному будинку, а про переселення точаться лише балачки. Комуніст Г. А. В'язовський цілком правильно

но зазначив, що проблема житла зводиться нанівель усі зусилля кафедри, спрямовані на формування резерву викладацького складу.

Коротше кажучи, нема діяльного піклування про створення викладачам нормальних житлових умов. А це завдає непоправної не лише моральної, а й кадрової шкоди нашому учбовому закладу.

До речі, про моральний клімат. Доцент Л. А. Бурчак, про яку мовилось вище, в своєму виступі на зборах відзначила, що переважність членів кафедри висуває вимогу про виділення погдинного фонду. Неважно уявити реакцію на таку вимогу начальника планово-фінансового відділу В. А. Мурадяна! Але розв'язувати це питання треба. Адже переважання викладача не тільки суперечить директиві Мінвузу СРСР з цього питання, а й позбавляє спеціаліста можливості самовдосконалюватися за фахом — через брак часу. Про настрий тут уже мови нема.

Зате на зборах було названо чимало фактів не уваги до морального стану того чи іншого члена колективу, нетактовності, а часом і брутальності деяких комуністів-керівників. Дуже гостру й принципову критику з цього приводу довелось вислухати,

наприклад, директорів студмістечка В. В. Катеринчуку.

Чимало нарікань було висловлено на зборах і щодо виховної роботи в колективах.

Як показали критичні зауваження комуністів, питання партійної роботи люди розуміють правильно і сприймають з позицій активної участі в перебудові всіх сфер нашого трудового й громадського життя. Дух XXVII з'їзду КПРС, який поставив вимогу зробити кожного комуніста свідомим учасником перебудови, відчувався в багатьох виступах. Не можна, наприклад, не поділяти думку Н. Г. Рядченко (кафедра загального і слов'янського мовознавства) про те, що партгрупорги, секретарі партбюро, члени парткому, даючи комуністам партійні доручення, повинні перед цим розмовляти з ними. Такий підхід до людей дасть змогу уникнути формалізму у виконанні партійного обов'язку.

До речі, про формалізм. Мовилось про нього мало не в кожному виступі. Справедлива критика такого плану пролунала на адресу членів парткому, які певною мірою відірвалися від партійної маси. Нечасто спілкуються вони з рядовими комуністами, а коли бувають у партійних організаціях, то, як пра-

било, лише на звітно-виборних зборах або у зв'язку з якоюсь надзвичайною подією (А. І. Ольховський, А. Я. Смольська та інші). Гостро критикували формалізм в організації соціалістичного змагання А. Є. Турецький та інші товариші.

Про відрив партбюро-хімфаку від партгруп говорила у своєму виступі партгрупорг кафедри фізичної хімії Є. Л. Маркіна.

Деяким доповідям на звітно-виборних зборах нелегко закинути щось негативне: не пропущено жодної з граней життя й діяльності колективів; усі слова правильні й на своєму місці. Та чимало комуністів незадоволені такими доповідями. Не було в них головного — духу нового, занепокоєння рутинною, неприйняттю демагогії.

На жаль, сьогодні ще доводиться констатувати, що в деяких університетських колективах нема й натику на перебудову. «Наша партгрупа, — заявила О. Ф. Ракирянська (НДЛ-10), — не має особливого впливу на хід перебудови.» А хто в такому становищі винен? Насамперед, людина, якій комуністи довірили керівництво партгрупою. Як показує життя, багато хто не виправдовує цього довір'я. Інакше не довелось б вислуховувати зауважень про те, що на збо-

рах партгруп, наприклад кафедри теорії й історії держави та права, в доповіді і виступах не було принципової критики і самокритики. В недостатності ініціативи й вимогливості до комуністів звинуватили промовці партгрупорга кафедри фізичної хімії. Слабка виховна робота відзначена на кафедрах ботаніки та органічної хімії.

Про те, що партгрупорги і деякі комуністи не розуміють суті перебудови, свідчать їх не досить самокритичні виступи, що іноді переходили навіть у самовихвалювання (кафедра французької філології, кафедра карного права, процесу і криміналістики).

Читачі вже, очевидно, зауважили, що досі не було мови про конкретні виступи з кадрових питань. Це не журналістський недогляд, а навмисний хід. Бо здалося, що саме це питання на багатьох зборах вміло обминали. Чи випадково? І що мовилося з цього приводу там, де кадрові питання все ж таки порушувались?

Втім, кадрових питань торкались здебільшого комуністи підрозділів НДЧ. Так, А. П. Федчук і Ш. Д. Курмашов критикували останню атестацію наукових працівників. Справді, чи можна переглядати результати роботи атестаційної комісії, як це

А. Г. Железняков: про час і про себе

Читання книжок і газет — духовна потреба героя. Викладені в щоденнику оцінки прочитаного вражають своєю глибиною й осмисленістю. Газети, за словами А. Железнякова, розкривають перед ним панораму життя суспільства. «Гнів і лють вулканом вирують у грудях — записано, наприклад, 31 січня 1917 року. — Так багато гарних слів: просто тобі не Русь, а щось подібне до раю! Але нас не обдуриш!» І далі: «Долю Польщі віддано до рук сенаторів, неприкрито ворожих до найменшого визвольного руху. Селянську рівноправність після довгого пережовування закинуто в темний куток архівів... Робітничі організації розганяють, товариства фабрикантів і заводчиків усе далі простягають руки, і ростуть багатства в коморах і банках. Суспільне життя тремить під тиском владної руки бюрократії».

Результати самовиховання й самоосвіти не забарилися. На весну 1917 року А. Г. Железняков уже цілком сформувався як борець за революційне перетворення суспільно-політичного ладу Росії, за краще життя її трудящих.

Свідчення цього — знов-таки щоденникові записи. Ось як описує він, наприклад, працю моряка - кочевара:

«Хто, вмиваючись потом, часто геть знеможений падає на розпечену плиту, дихає розжареним повітрям, що обпалює легені? Сорокарічний вік серед кочеварів — рідкісний, бо на цей час ми вже йдемо з плити: надірвались. Йде один, а його місце займає сві-

жий, молодий, щоб, попрацювавши, теж непомітно піти, повторивши історію попередника. І так без кінця. Ми губимо кращі роки, свіжі сили...»

А ось кілька слів про жандармські порядки Росії:

«Може не бути провіанту, фуражу, предметів першої потреби, немає шкіл, притулків і т. п. Але скрізь, де ступила нога російського адміністратора, миттю виростають поліцейські установи, жандармські управління, тюрми... Хаос рабства! Як суворо ми самі його охороняємо! Які навісні, довірливі ми!»

Важке становище народу автор справедливо визначає і як наслідок імпералістичної війни. «Гинуть тисячі життів, — пише він, — десятки, сотні тисяч стають каліками, а там, у тилу, правителі, акціонери різних підприємств грабують жінок, матерів, сестер, дочок, примушуючи з голоду йти на вулицю... Люди гинуть, калічаються, вмирають, а нові народжуються, щоб повторити історію попередників і не дати нікому користі, крім свого експлуататора». Але саме «звідти (з війни — і. К.), зауважує А. Железняков, тягнеться кострубата кроваво-червона рука революції».

Значне місце у щоденникових записах відведено природі. І тут — в начерках з натури — А. Железняков сягає мало не професійного літературного рівня. Описи країв, гір, моря мальовничі, характеристики портів соковиті. Ось кілька прикладів. «Тепло, гарно, а в горах глибокий сніг. Картина велична, вродлива. Сніг у горах — це лунає м'яко, мовить про щось прекрасне і разом з тим ніби застерігає від чогось».

А. Железняков у своїх записах часто вдається до діалогів з природою. І провадить їх із суспільних, соціальних позицій.

«Сонце яскраве й велич-

[Закінчення на 4-ій стор.]

дозволила собі адміністрація НДЧ? Вважаю, що можна, але тільки в тому разі, коли комісія помилилась і необ'єктивно оцінила спеціаліста. Можна, бо визнати свою помилку ніколи не пізно. Всі інші, кон'юнктурні тлумачення результатів атестування, а тим більше без огляду на думку партгруппи не повинні мати місця. Ігнорування волі трудового колективу — це вже явно вчорашній день.

Були на зборах і курйози. Нічого, окрім посмішки не може викликати, скажімо, пропозиція партгруппи кафедри французької філології: «Вважати за необхідне зобов'язати лаборантів подавати допомогу студентам молодших курсів». А навщо лаборантів зобов'язувати — хіба це не пряма їхня службова функція? Чи на кафедрі французької філології у лаборантів обов'язків взагалі не існує?

Але було б необ'єктивно не відзначити, що лише комуніст Ф. П. Смагленко відверто сказав про потребу більшої уваги до добору молодих кадрів. Ось про яку кадрову політику хотілося б чути в період перебудови від комуністів університетських кафедр.

Чимало було висловлено на зборах справедливих нарікань на недостатнє залучення до лав КПРС гідних цього молодих викладачів. Серйозна робота в такому плані чекає на партком, оскільки мають рацію ті това-

риші, які відзначали, що в низових партійних організаціях, на жаль, досі немає регулярної роботи у справі виховання партійної зміни. Адже поповнення чи зміцнення партійних лав — називайте це, як хочете, — робота не механічна. Щоб не було прикрих «експромтів» у доборі кандидатів, треба серйозно займатись індивідуальною виховною роботою.

Перебираючи в пам'яті проблеми, що набули особливого наголосу в ході звітно-виборних зборів, доводиться визнати: пріоритетними були все ж не навчальний процес, не науково-дослідна робота і навіть не поповнення партійних лав. Найголовнішим виявилось питання про ставлення до людей. І нічого несподіваного в цьому нема. Бо, як показали звітно-виборні збори на кафедрі неорганічної хімії та хімічної екології, — чи не першому в університеті дітищі процесу укрупнення — люди виступають не проти прогресивних починань, а проти реалізації їх антигуманними методами, коли окремі керівники по-волонтеристському вирішують долі людей без огляду на думку та волю колективу.

Таку практику партія рішуче засуджує. В період гласності й демократизації нашого суспільства такого бути не може. Пам'ятати про людину — саме в цьому найвищий сенс будь-якої партійної роботи.

М. ЩЕРБАНЬ.

«Жизнь зависит от везенья в обретеннии друзей». И если это так, Беллу Верникову ждет жизнь и светлая, и радостная. Настоящих друзей у нее так много! Видно, того заслуживает этот добрый, честный, откровенный, бесхитростный, по-настоящему талантливый человек, поэт.

Не каждому дано узнать, что он значит для людей. Это знание далось ей дорогой ценой. Впрочем, ее жизнь и раньше не была уж так щедра на подарки. Почему? Может быть, потому, что чаще других вникала в первопричины несчастий, несправедливостей, задавалась неразрешимыми общечеловеческими вопросами, страдала, не находя ответов? Почему людей роднит, соединяет горе? «Ведь по отдельности, к счастью, знакомо и ощущение теплого дома, и понимание, куда же нам плыть».

И если есть какой-то философский смысл в том, что пробуждение наших душ, «пока никто не умер из родных», всегда оплачивается дорого, — он в человеколюбии, сострадании, сопереживании. Он в вечных истинах добра и света, пронизывающих каждую стихотворную строчку Беллы Верниковой. Нашей Беллы.

Жила, любила, родила детей,
зла не творила, немощных
жалела,
о жизни написать хотела,
Мне хватит человеческих
забот:
хранить достоинство,
лелеять нежность
и вольно мыслить.
В сутолке внешней,
как стебелек, мой дух
растет.
Зачем мне испытанье на
изгиб!
Я человек, а не деталь
в машине.
Мой стебель-дух!
раскинь листы пошире,
пока ты с телом не погиб.

Не выйти в мир первопричинный,
не жить в четвертом измереньи.
На Пушкинской галдеж грачинный,
домов столетнее смиренье,
чередование светлых пятен
и тени от листов платана...
В пласты обиденных понятий
я вглядываться не устану.
Всего полдела их разметить,
отождествить с веками, с нами —
то, что не названо, суметь бы
назвать своими именами.

«Как стебелек,
мой дух растёт...»

В зрелый возраст переход,
часто он закономерен:
муж надежен, был размерен,
есть диплом и сын растет.
Знает женщина, как жить,
все понятия и мерки
не без горестной примерки
в юности смогла сложить.
А другая в тот же срок —
дурочка и фантазерка,
ей и солоно, и горько,
и замужество не впрок.
И нелепы меж подруг

неприкаянные эти,
на стихи, как в стенгазете,
теряющие свой досуг.
Как мне жалко ту себя,
как страдно, что сумела,
научилась делать дело
по досугу не скорбя.
Только быт, работа, дом
золотыми обеспечат
ту бумагу, где беспечен
слог, дающийся с трудом.
Чищу рыбу поутру,
воздух свеж и солнце греет,
и сознание не смеет
допустить, что я умру.

Когда садятся в летний день за стол,
и женщины выносят в сад салаты,
картошку, водку, свежий разносол,
мужчины наливают и пошел
обед в беседе незамысловатой,
я подставляю рюмку и беру
свой хлеб и что положено впридачу —
я с ними не монахиня в миру,
и не зверек, забывшийся в нору,
а друг, к друзьям приехавший на дачу.
Я выросла и не таю обид
на то, что не умею, как другие,
весомо жить. Мне просто делать вид,
что я живу как следует. Мой щит —
веселый нрав и помыслы благие.
Пока никто не умер из родных,
а если заболел, то простудился,
легко мне череду забот дневных
прервать, витая в облаках иных,
чем те, откуда дождь на сад пролился.

Хочется доброй спокойной любви
в пахнущей теплым печеньем квартире,
в прочном, заросшем деревьями мире,
не замышляющем день на крови.

Хочется сильной открытой строки,
жизнь объяснившей и тронувшей душу,
в генах хранимое, рвется наружу
прикосновение детской руки.

Что нам мешает, как хочется, жить!
Ведь по отдельности, к счастью, знакомо
и ощущение теплого дома,
и понимание, куда же нам плыть.

Может, утеряна легкость в трудах!
Что мы ни делаем, все только в тягость,
дети болеют, быт не налажен,
губы немеют и ширится страх.

Гонит нас холод и радует Крым,
греет удача и ближнего участь,
так и живем, забавляясь и мучась,
и по утрам на работу спешим.

Цельности хочется, Флейта, играй!
Разве что музыка ржавчину снимет,
мир не взорвется, милый обнимет,
вольному воля, спасенному рай.

А. Г. Желєзняков: про час і про себе

(Закінчення.)

Початок на 3-ій стор.)

не, — занотовано, наприклад, 25 грудня 1916 року. — Хороше, чудово. Яка велична й могутня краса, які свіжі і яскраві барви! Сонце грає веселою у водоспадах, що котяться з гір. Прекрасні, чудові гори Лізістану. Скільки неходжених місць! Широкий, воля — дика, неприоркана — панує серед вас, любі гори. Тихо-тихо.

Але тут, якщо згадати, недавно тріскотили кулемети й рушниці. Ще й зараз десь у долинах можна побачити напівзогнілі трупи. Тут точили найзапекліші бої, гинули тисячі молодих життів. За віщо? Хіба стало тісно? Тут же на цілі десятки верст немає жодного житла.

Дуже любить А. Желєзняков море, особливо в моменти бурі. Шторм на морі «тисячею звуків навженних, диких і грізних, мчить на вас: то плаче, то риде, то крутиться у хвилях і снастях. Дощ дужими ударами лупить в палубу. «За такої погоди, — пише далі автор, — душу заповнює нижній смуток. Що на душі народило черствою корою, відходить кудись далеко, далеко. В такі хвилини хочеться подвигу, надзвичайно ризикованого, шаленого».

Зустрічаються в щоденнику записи про особливо пам'ятні події в житті автора. Це не лише спогади, а й оцінка пережитого. Так, 13 січня 1917 року А. Желєзняков занотував: «Зараз етап мого життя настільки тихий і спокійний, що аж дихати важко... Після того, як я жив і працював у Москві, все здається блідим. Хочеться знов узятись до роботи свідомої, вольової».

Варто нагадати, що протягом червня — жовтня 1915 року А. Желєзняков жив у Москві й працював шлюсарем на пат-

ронно-снарядному заводі. За дорученням більшовицької організації він відправив на фронт у цей час немало антивоєнних листівок.

Щоденник А. Г. Желєзнякова дає відповідь і на те, яким вважався автору 1917 рік, що став для нього згодом знаменним. Цей рік — рік двох революцій — був періодом серйозних випробувань молодого революціонера на політичну зрілість, етапом вибору між буржуазно-демократичною і пролетарською революцією.

«Новий рік! — з хвилюванням записує він 1 січня 1917 року. — Чим обдаруєш ти мене з трьох речей, що лежать на моєму шляху, — смертю, свободою чи ув'язненням?.. Я не боюся і сміливо дивлюся вперед, бо вірю, що виграю. Сміливість у рухах, тверезість у роботі і впевненість у засобах — все це дасть мені моя віра, віра у світле майбутнє. Хай живе життя, хай живе праця! Хай живе боротьба!»

Як видно зі щоденникових записів, лютеву революцію А. Желєзняков не визнає: «Император Микола зрікся престолу, і буржуазія стала біля керма правління... Починається хитромудра політика капіталістів... Гра вся попереду, хто перемає?». А 1 квітня 1917 року записав: «Життя з 18 березня різко повернулось і прискорило ходу. Були збори моряків, виходжу, промовляю. Починаю жити тим життям, про яке мріяв: життям громадянського діяча».

На цьому місці, на жаль, записи уриваються. Брат Анатолія Желєзнякова Микола повідомляє, що решта щоденників загинули в 1919 році. Зате далі життя нашого героя відоме нам із самого життя.

І. КАЛМАКАН.

Хай знають усі

Ремонт будинку наукової бібліотеки університету в розпалі. Будівельники мало не щодня здають в експлуатацію зали лівого крила. Йдуть також ремонтні роботи в правому крилі та на даху.

16 жовтня теслярі з університетської будгруппи лагодили покрівлю. Не довівши роботу до кінця, з об'єкта пішли. І тут почався дощ. Вода ринула в зал третього поверху. Для літератури в книгосховищі на першому поверсі виникла загроза.

Керівництво наукової бібліотеки покликало на допомогу робітників учбово-експериментальних майстерень. Хоч уже робочий день наближався до кінця, майстер О. М. Пащенко, керівник бригади шлюсарів А. С. Савін і шлюсар

І. В. Ковальчук відгукнулися на заклик і допомогли врятувати літературу від псування.

Від імені адміністрації, партійної організації наукової бібліотеки висловлюємо щире подяку робітникам.

Ю. ЛЕЛИЦЯ,
заступник директора
НБ з господарської
роботи.

Від редакції. Все, що пов'язане з науковою бібліотекою, глибоко хвилює і цікавить кожного, хто має честь працювати або вчитися в Одеському університеті. Будь-яка добра справа, зроблена для бібліотеки, в усіх викликає щире почуття, вдячності. Тому охоче друкуємо листа Ю. Лелиці. Про людей, готових прийти на допомогу в разі потреби, хай знають усі.

24—26.X о 19.00. Вечори, присвячені всесоюзному тижню «Молодь творчих спілок — молодому поколінню робітничого класу і колгоспного селянства»; 24 жовтня — концерт молодіжних рок-груп («Дизайн», «Синій альбом» та інших), 25 жовтня — вечір брейк-дансу, 26 жовтня — вечір рок-балету.

Кошти, що надійдуть від продажу квитків на ці вечори, буде передано Дитячому фондові імені В. І. Леніна.

Афіша студклубу ОДУ

(актовий зал корпусу гуманітарних факультетів)

23.X о 18.30. Літературний концерт. Виконавець М. Козак. Дійсні абонементи кінолекторію. Квитки можна придбати безпосередньо перед початком концерту.

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

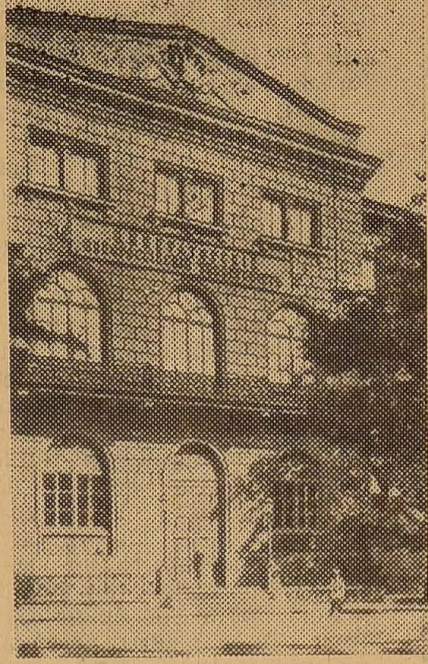
ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Петра Великого, 2, 3-й поверх, кімната 86.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

тор геологічних знань — посередник у спілкуванні своїх читачів із Землею, своєрідний, якщо хочете, прилад і найчутливіший інструмент, що дає змогу людям повною мірою злитись із Землею, відчутти себе її часткою.

Столітній ювілей цього талановитого вченого вже минув, а ми досі так і не згадали про те, що він прожив в Одесі кілька років, і ці роки були важливим етапом у становленні вченого й літератора.

Про одеський період О. Є. Ферсмана поки що відомо небагато. Річ у тім, що в час Великої Вітчизняної війни згорів його особистий архів (одна його частина зберігалась у Ленінграді, друга — на Кольській базі), так що про деякі грані його життя в Одесі доводиться тільки здогадуватись.

...Ферсман прибув до нашо-

виявився шлях навчання. Формули, сухі цифри, латинські назви — все це дуже не подобалось Ферсману, що не звик розглядати мінерали поза долею живої природи. Але триумф нової мінералогії Вернадського, що крила в собі ідеї, співзвучні Ферсмановому світосприймання, був ще попереду.

Долі завгодно було щасливо визначити майбутнє Ферсмана: у зв'язку з переведенням по службі батька з Одеси до Москви він перейшов до Московського університету і там став учнем Вернадського.

...Невже-таки, думаю, я, ніде не знайдеться жодної згадки Олександра Євгеновича про Одесу, місто його юності? Знайшлося, звичайно. В моїй бібліотеці є 4-е видання однієї з найпопулярніших книжок Ферсмана «Цікава мінералогія», випущеної 1935 року видавництвом «Молодий більшовик».

ГЕОПОЕТ

Кожен, хто має справу з творчою спадщиною Олександра Євгеновича Ферсмана, не перестає дивуватись з його великого літературного таланту. Багато біографів вченого-геохіміка вважають, що йому взагалі треба було цілком присвятити себе літературній діяльності. Можливо, вони не дуже й помиляються. Бо справді, хто може назвати прецедент, коли науково-популярна книжка перевидавалася 10—15 разів протягом цілого півстоліття? Адже твори цього жанру швидкоплинні: наукова думка не стоїть на місці. Та книжки Ферсмана не старіють, їх читають з величезним інтересом представники ось уже трьох поколінь!

В чому тут секрет, та чи й є тут якийсь секрет? Він, здається, в тому, що Ферсман умів говорити про свої науковішування натхненно, поетично, вводячи читача в світ «неживої» природи, в світ каміння, створюючи можливість спілкування з цим світом на найвищому, недоступному для непосвячених рівні. Ферсман-письменник, популяриза-

го міста у зв'язку з призначенням його батька Євгена Олександровича начальником Одеського піхотного юнкерського училища. Багато біографів вченого помилково називають його батька начальником кадетського училища, тимчасом в «Адрес-календарі Одеського градоначальства» за 1899—1903 роки вказується, що Є. О. Ферсман — начальник юнкерського піхотного училища і проживав в приміщенні училища по Старопортофранківській (тепер Комсомольській вулиці).

Ще гімназистом Ферсман на прохання батька читав в училищі лекції з мінералогії, причому читав так, що багато хто з його слухачів захопився науками про Землю.

Закінчивши 1901 року гімназію з золотою медаллю, Олександр Ферсман вступив на природничо-історичний відділ фізико-математичного факультету Новоросійського університету. Цей вчинок юнака, буквально закоханого в камінь, власника цінної мінералогічної колекції, здавався цілком логічним. Та... не дуже легким

Цікаво, що надруковано цю книжку в Одесі, в друкарні ім. В. І. Леніна. Розповідаючи в першому розділі про дитяче захоплення мінералами, з чого, власне, й почався його шлях у науку, Ферсман відзначає, що першими геологічними полігонами, де він збирав камінці для своєї колекції, були «рідний Крим» і «береги моря Одеси».

Я бачу його, молодого гімназиста, що пробираться морським узбережжям між розвалляма вапнякових скель. Ось він помітив кристали гіпсу в червоно-бурій глині й виколупує їх звіздити складаним ножиком; ось підняв вапнякову конкрецію химерної форми й замислився над тим, як же вона такою виїшла; ось потрапила на очі ступка невідомого молюска, й він обережно поклав її до ранця. І, може, саме тоді каміння, природа вирішили довірится йому, щоб через його твори розкрити людям багато своїх таємниць...

О. ГУБАР.

Цей дволикий Бахус

Кожна мати і кожен батько хочуть, щоб їхні діти зростали здоровими, щоб були розумні й дужі. Дитина в сім'ї — велика радість. Перша посмішка, перші кроки, перші слова... Та увявіть собі, що дитина народилася слабкою, хворобливою — хто не знає, яке це велике горе для батьків!

Чим бувають викликані такі нещастя? Найчастіше тим, що батьки захоплюються алкогольними напоями, курять, безконтрольно вживають ліки без поради лікаря тощо.

На жаль, про шкідливий вплив алкоголю на майбутнє потомство дуже мало знають молоді люди, ті, хто ще не став ні батьком, ні матір'ю, але збираються ними стати. Та й багато людей старшого віку теж не дуже обізнані із згубним впли-

вом алкоголю на людський організм. Ось чому так важливо познайомити всіх з особливостями впливу алкоголю на розвиток плоду і майбутньої дитини.

Алкоголь — це речовина з групи наркотичних і є отрутою для живого організму. Особливо шкідливі завдає він нервовій системі. Вже через хвилину після вживання спиртного в людини порушується нормальна діяльність головного мозку, що позначається на людській поведінці. Регулярне ж і надмірне вживання алкоголю призводить до сталих нервових і психічних розладів, може стати причиною чоловічої неплідності.

Болгарський вчений Д. Ф. Єфемов, вивчаючи перебіг вагітності й пологів у 23 жінок, які зловживали спиртними напоями, зафіксував таке: «П'ятнадцять народили мертвих дітей, а вісім — дітей з різними важкими захворюваннями та відхиленнями від норми».

Слід пам'ятати: людський зародок особливо чутливий до алкоголю в перші три місяці розвитку, коли він тільки формується.

Група французьких лікарів оглянула 1776 дітей, батьки яких були алкоголіками. 390 з них народилися настільки слабкими, що невдовзі померли, 69 зростали недоумкуватими, 22 були ідіотами, 154 — епілептиками.

Визначено закономірність: в

одних і тих самих батьків діти, які народилися до того, як батьки чи мати почали пиячити, були і фізично і психічно здоровими. Молодші ж діти, народившись у періоді батькового чи материного запою, відставали в розвитку, погано вчилися.

У зв'язку з цим варто з усією відповідальністю заявити: якщо жінка знає, що вагітність у неї настала під час алкогольного сп'яніння її або її чоловіка, то краще таку вагітність припинити.

Алкоголь дуже шкідлив зростаючому організму. Тому матері, які годують дітей груддю, не повинні вживати спиртного. Алкоголь разом з материнським молоком всмоктуються в організм дитини і може викликати в неї серйозні розлади — аж до нападу корчі.

Не слід також ніколи частувати дітей спиртним. На жаль, багато батьків це недооцінюють. Часом доводиться бачити, як батьки на святкових обідах частують вином або пивом своїх дітей. Це абсолютно неприпустимо, бо дитячий організм дуже чутливий до впливу алкоголю.

Пам'ятайте слова Л. М. Толстого: «Вино губить здоров'я людей, губить доброту сім'ї, що найхалвіше, губить душі людей і їх потомство».

ПРАЦІВНИК
БУДИНКУ
САНОСВІТІ.

Відповіді на кроссворд,

ПОМЕЩЕННИЙ В «ЗНК» ОТ 16 ОКТЯБРЯ С. Г.

ПО ГОРИЗОНТАЛИ: 5. Гондола. 6. Кемпінг. 9. Імунітет. 12. Ікона. 13. Коран. 14. Індій. 17. Кошма. 18. Колет. 19. Індія. 20. Коала. 25. Еліта. 26. Арена. 27. Укроп. 30. Скульптор. 31. Інерція. 32. Самокат.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Ромашка. 2. Слімп. 3. Терек. 4. Анархія. 7. Хутор. 8. Лиман. 10. Інкогніто. 11. Інтелект. 15. Ампір. 16. Порох. 21. Блюмінг. 22. Кроль. 23. Анапа. 24. Водопад. 28. Акція. 29. Товар.